

Göteborgs kommun

info@educ.goteborg.se

Beslut för gymnasiesärskola

---

efter tillsyn i Landala GS
i Göteborgs kommun

Tillsyn i Landala GS

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Göteborgs kommun under hösten 2015. Landala GS besöktes av Skolinspektionen den 4 december 2015.

Måluppfyllelse och resultat

För gymnasiesärskolan finns ingen nationell statistik gällande resultat av kunskaper eller trygghet och studiero.

Skolan har genomfört en egen kartläggning av trygghet och studiero våren 2015 som redovisats för Skolinspektionen inför tillsynen. Av denna framgår att 44 av 50 elever svarar "ja" eller "ok" på frågan "Känner du dig trygg i skolan?". På frågan "Är det lugn och ro i klassrummet?" svarar 47 av 50 elever "ja" eller "ok". När det gäller kunskapsresultaten har skolan inte redovisat någon egen sammanställning.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Anmärkning	
3. Arbetsplatsförlagt lärande	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-04-14
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Vid tillsynen av Landala GS framkommer inget annat än att undervisningen är inriktad på målen i läroplanen samt att eleverna ges stöd och stimulans i lärandet. Det finns också ett förebyggande arbete mot kränkande behandling. Dock visar utredningen att skolans elevhälsa i huvudsak arbetar med åtgärdande insatser i enskilda elevärenden. Detta medför att elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Vidare framgår av utredningen att skolan inte har några tydliga rutiner för att dokumentera sitt arbete kring särskilt stöd, och att åtgärdsprogram inte som regel utarbetas för de elever som ges särskilt stöd.

Skolinspektionens utredning visar att elevers kunskapsutveckling följs upp och att åtgärder för att utveckla utbildningen identifieras och vidtas. Trots att kvalitetsarbetet bedöms fungera vill Skolinspektionen understryka betydelsen

Beslut

2016-01-26

4 (13)

Dnr 43 - 2015:4736

av att arbetet dokumenteras på ett tillgängligt sätt. När det gäller tillgången till skolbibliotek och kompetenser i elevhälsan bedöms detta på huvudmannanivå.

Under tillsynen framkom uppgifter som rör arbetsmiljön i den gemensamma skolmatsalen på Hvitfeldtska gymnasiet där eleverna på Landala GS äter skollunch. Dessa uppgifter har lämnats vidare till Arbetsmiljöverket.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 14 april 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet.. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet. Det finns en välfungerande samverkan med arbetslivet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (för utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 2 kap. 25 § skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar. För utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 2 kap. 25 § skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

*Motivering till bedömning av brist**Rättslig reglering*

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasiesärskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

I förarbetena till skollagen (prop.2009/10:165, s. 277) anges bland annat följande: Elevhälsans fokus ska inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv.

Skolinspektionens utredning

I den skriftliga redogörelse som lämnats till Skolinspektionen inför tillsynen beskriver rektorn elevhälsans främjande arbete. Bland annat uppger hon skolsköterskans hälsosamtal, elevhälsans arbete tillsammans med den pedagogiska personalen gällande frågor kring elevernas sexuella hälsa samt elevhälsans del i skolenhetens arbete kring kost och hälsa som exempel på hur elevhälsan arbetar hälsofrämjande. Rektorn uppger i intervju att elevhälsan inte har mycket tid till förfogande på enheten, men hon anser att på den tid de har arbetar de hälsofrämjande. Som exempel på detta beskriver rektorn att kuratorn har många samtal med elever.

Representanter för elevhälsan säger i intervju att de själva anser att utgångspunkten för deras arbete ska vara att de ska arbeta hälsofrämjande, och uttrycker att de därmed bör vara med från starten i planeringen av förebyggande insatser tillsammans med lärarna. I praktiken är elevhälsan dock inte en given del i planeringsarbetet, säger de, eftersom det inte förväntas av dem. Enligt elevhälsan har exempelvis rektorn inte uttalat elevhälsans uppdrag som hälsofrämjande. De berättar vidare att de har möten med rektorn en gång i månaden då de arbetar med enskilda elevärenden.

Representanterna för elevhälsan exemplifierar sitt förebyggande arbete med insatser enligt skolsköterskans "vårdprogram", men säger att de varken hinner eller förväntas arbeta hälsofrämjande i övrigt. Gällande de exempel på förebyggande och hälsofrämjande arbete som rektorn gett i sin skriftliga redogörelse säger representanterna att arbetet med hälsa och kost är något som de arbetade med för några år sedan och att det inte blivit mycket av detta. När

det gäller arbetet kring elevernas sexuella hälsa säger de att det bara finns "på papperet", och att mycket fortfarande är på planeringsstadiet. De uttrycker vidare att pedagogerna kanske har gjort något inom detta område, men att elevhälsan inte har varit involverad. Representanterna för elevhälsan uttrycker att de å ena sidan inte ser att det finns något som hindrar att de är delaktiga, men att de å andra sidan inte har blivit tillfrågade om eller givits resurser rent tidsmässigt för det. Dock beskriver de att det "börjar röra på sig" när det gäller det främjande arbetet och samverkan mellan elevhälsan och pedagogerna.

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att elevhälsan inte används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Utredningen visar att elevhälsans arbete i första hand är inriktat på åtgärdande insatser, och att elevhälsan inte har fått i uppdrag av rektorn att arbeta främst hälsofrämjande. Både rektorn och elevhälsan beskriver att det finns planer på ett förebyggande och hälsofrämjande arbete, men av utredningen framgår att inget av detta har realiserats vid tiden för tillsynen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun en anmärkning.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta avser samtliga ämnen och ämnesområden som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen inom nationella program, samt ämnen och ämnesområden inom individuella program. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL).

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning,

digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att åtgärdsprogram upprättas för varje elev som ska ges särskilt stöd, och att beslut om särskilt stöd följs upp och utvärderas. Uppföljningen och utvärderingen ska dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Skolinspektionens utredning

I den skriftliga redogörelse som lämnats till Skolinspektionen inför tillsynen uppger rektorn att det finns flera elever på Landala GS som har fått särskilt stöd de senaste sex månaderna. Enligt rektorns redogörelse har följande typer av särskilt stöd varit vanligast: personalförstärkning, schema-, lokal- och personaländringar, enskild undervisning, speciallösningar gällande resor till och från skolan samt olika typer av tydliggörande pedagogik.

Vid intervju uppger rektorn att det för de elever som skolan har gett särskilt stöd endast upprättats åtgärdsprogram för en av eleverna. Rektorn berättar att anledningen till att det för alla elever som getts särskilt stöd inte har upprättats något åtgärdsprogram är att de på skolan inte funnit några bra rutiner för

arbetet med särskilt stöd ännu. Enligt rektorn har utvärdering av de insatta åtgärderna därför heller inte dokumenterats.

Lärarna beskriver i intervju att de är osäkra på om särskilt stöd till elever dokumenteras på något sätt. Enligt lärarna har de exempelvis inte tagit del av något åtgärdsprogram för de elever som får särskilt stöd. De uttrycker att det är en brist på skolan, att de inte dokumenterar stödinsatser ordentligt.

I det åtgärdsprogram som har upprättats på skolan, och som redovisats till Skolinspektionen inför tillsynen, finns ingen dokumenterad utvärdering och uppföljning.

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att åtgärdsprogram inte utarbetas för de elever som ska ges särskilt stöd och att beslut om särskilt stöd därmed inte dokumenteras. Utredningen visar även att utvärderingen av det särskilda stödet inte heller dokumenteras.

Motivering till anmärkning som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter eftersom det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd som innebär att beslut om särskilt stöd och uppföljning av insatta åtgärder inte dokumenteras. Mot bakgrund av att elevers behov av särskilt stöd i övrigt tillgodoses bedöms överträdelsen som mindre allvarlig och Göteborgs kommun tilldelas en anmärkning.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Undervisningen ska utformas och genomföras så att eleverna ges möjligheter att nå de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen inom nationella program, samt ämnen och ämnesområden inom individuella program.

I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolan ska se till att elever på nationella program ges arbetsplatsförlagt lärande (APL) i minst 22 veckor under ledning av en handledare som har de kunskaper som krävs för uppdraget. APL är en central del i alla nationella program, då denna ska bidra till att eleven lär sig yrkeskulturen och blir en del av gemenskapen på en arbetsplats. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå och följa upp att så också sker. Handledaren är en central aktör i detta, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå så eleverna får adekvata arbetsuppgifter.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde, och i sin bedömning även beaktar sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskrav och kravnivåer och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. I gymnasiesärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på gymnasiesärskolans kunskapskrav. Om en elev har läst ett ämne enligt gymnasieskolans kursplaner, tillämpas gymnasieskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, istället bedömer och utvärderar läraren elevens kunskaper utifrån krav för grundläggande kunskaper och för fördjupade kunskaper med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar. Efter avslutad utbildning på nationella och individuella program får elever ett gymnasiesärskolebevis om sin utbildning, som innehåller information om programmet, ämnesområden eller kurser som eleven har läst, betyg, elevens arbetsförlagda lärande och gymnasiesärskolearbetet.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum. Det kan också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att

förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen, utan ska också omfatta uppföljning av resultat i från lärande som sker på arbetsplats (APL). Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Karin Malmsten
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Landala GS

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvartagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Landala GS

Landala GS är en gymnasiesärskola som erbjuder utbildning på individuella program både enligt den struktur som gällde för gymnasiesärskolan före den 1 juli 2013 och efter den 30 juni 2013. Vid tillsynen går 54 elever uppdelade i nio klasser på skolan. 43 av eleverna går i årskurs 1-3 och har påbörjat utbildningen efter den 30 juni 2013, och 11 går i årskurs 4 och har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2013.

Skolan är belägen i centrala Göteborg och ligger strax intill Hvitfeldska gymnasiet, där eleverna äter skollunch. På skolan arbetar både lärare och assistenter och såväl skolsköterska som kurator har mottagning på skolan. Skolenheten leds av en rektor.